

Vzdělávací program Začít spolu

Standardy učitele

Standardy programu

Mezinárodní asociace Step by Step

Informační materiály o Mezinárodní asociaci Step by Step, Standardy i veškeré další publikace lze objednat na adrese:

Step by Step ČR

Učňovská 100
190 00 Praha 9
tel./fax 02 66106260
E-mail: info@sbscr.cz
www.sbscr.cz

International Step by Step Association

400 West 59th Street
New York, NY 10019
Telefon: 1 (212) 547-6918
Fax: 1 (212) 548-4610
E-mail: info@issa.nl
<http://www.issa.nl>

International Step by Step Association

Rakoczi ut 22. IV./24
H-1072 Budapest, Hungary
Telefon: }361] 266-3463
Fax: (361) 344-5947
E-mail: coordinator@issa.nl

Original edition Step by Step Program and Teacher Standards for Preschool and Primary Grades published in Hungary.

ISBN 1-931654-009

Copyright © 2002 International Step by Step Association

České vydání: ©Step by Step ČR, o.s., Praha 2002

Translation: Olga Kropíková, 2002

Všechna práva vyhrazena. Reprodukce díla, jeho uchování v rešeršním systému či jakýkoli způsob převádění díla do jakékoli jiné formy jsou zakázány.

Ředitelům mateřských a základních škol je udělena výjimka a povoluje se jim reprodukce díla pro vnitřní účely školy. V případě využití pro jiné účely zašlete svoji žádost organizaci SbS ČR, o.s., nebo ISSA. Žádost bude vyřízena během dvou týdnů.

Katalogizační údaje o publikaci: Library of Congress

Katalogizační záznam CIP o této publikaci je k dispozici na vyžádání.

Mezinárodní asociace Step by Step

Mezinárodní asociace Step by Step (ISSA) je nevládní členská organizace, která byla založena v Nizozemí s cílem podporovat demokratické principy a posilovat zapojení rodičů a komunity do vzdělávání dětí v raném věku (3-12 let). ISSA má vizi otevřené společnosti, kde celá komunita napomáhá dětem k naplnění jejich potenciálu a kde se děti aktivně podílejí na vzdělávacím procesu.

ISSA sjednocuje dvacet sedm organizací ve stejném počtu zemí a na jejích programech se podílí přes 150 000 škol, učitelů v základních školách, vychovatelů, rodičů, ředitelů škol, psychologů, komunitních pracovníků a úředníků na místní i celostátní úrovni. Programů Step by Step (u nás Vzdělávací program Začít spolu) se v současnosti účastní přes milión dětí a jejich rodičů. Členové ISSA se společným úsilím zasazují o rovný přístup ke kvalitnímu vzdělání pro všechny děti, angažují se v národních reformách primárního školství, vytvářejí nové publikace a moduly pro učitele¹, zajišťují semináře a podněcují výzkumné aktivity, implementují celostátní, regionální a mezinárodní projekty, slouží jako fórum pro pedagogické pracovníky, experty a odpovědné pracovníky státní správy, které umožňuje sdílení informací i zkušeností. Chcete-li se o nás dozvědět víc, navštivte naše webové stránky: <http://www.issa.nl>.

1

Správní rada ISSA

Zenija Berzina, předsedkyně
Centrum pro vzdělávací iniciativy
Lotyšsko

Cornelia Cincilei,
zástupkyně předsedkyně
Vzdělávací program Step by Step
Moldávie

Radmila Rangelov-Jusovic, tajemnice
Centrum pro vzdělávací iniciativy Step by Step
Bosna a Hercegovina

Agnes Magyari, pokladník
Maďarsko

Dina Aidzhanova
Sorosovo veřejné komunitní vzdělávací centrum Step by Step
Kazachstán

Elizabeth Lorant
Open Society Institute
USA

Natalia Sofiy
Ukrajinská asociace Step by Step
Ukrajina
Mabel Wisse Smith
Nizozemí

Pracovní skupina pro Standardy

Zenija Berzina
Centrum pro vzdělávací iniciativy
Lotyšsko

Cornelia Cincilei
Vzdělávací program Step by Step
Moldávie

Ionna Herseni
Centrum Step by Step pro vzdělávání a profesionální rozvoj
Rumunsko

Eva Končoková
Nadácia Škola dokorán
Slovensko

Irina Lapitskaja
Běloruská liga rodičů a učitelů Step by Step

Bělorusko

Tatjana Pavlovski
Centrum pro interaktivní pedagogiku
Jugoslávie

Radmila Rangelov-Jusovic
Centrum pro vzdělávací iniciativy Step by Step
Bosna a Hercegovina

Natalia Sofiy
Ukrajinská asociace Step by Step
Ukrajina

Tatjana Vonta
Centrum pro vývojový výzkum pro vzdělávací iniciativy – Step by Step
Slovinsko

Kate Burke Walsh
Georgetown University
USA

Pracovnice ISSA

Sarah Klaus
výkonná ředitelka

Laila Kuznecov
koordinátorka

Obsah

Předmluva

Úvod

Standardy vzdělávacího programu Začít spolu

- **Přehled**
- **Popisy**
- **Pozorovací arch**

Standardy učitele ve vzdělávacím programu Začít spolu

- **Přehled**
- **Popisy**
- **Pozorovací arch**

Slovník pojmů

Příloha A: Mezinárodní asociace Step by Step

Příloha B: Publikace a moduly zaměřené na vzdělávání v raném věku

Příloha C: Členské organizace v ISSA oprávněné k akreditaci programů Step by Step a zúčastněných pedagogických pracovníků

Předmluva

Ustavení Pracovní skupiny pro Standardy bylo jedním z prvních kroků, které následovaly po založení Mezinárodní asociace Step by Step (International Step by Step Association, dále jen ISSA) v roce 1999, iniciativy nevládních neziskových organizací zabývajících se zaváděním programu Step by Step (v Čechách program Začít spolu). Tato metodologie představuje komplexní reformní vzdělávací program určený dětem ve věkovém rozmezí od tří do dvanácti let a jejich rodinám. Propracované publikace a vzdělávací akce v modulech programu Začít spolu, které jsou určeny učitelům dané věkové skupiny, lektorům na vysokých školách a rodičům, vycházejí z principů na dítě orientované pedagogiky a zapojení rodiny a komunity. Program iniciovala organizace Soros Foundation Network v roce 1994 a od té doby se program rozšířil do 27 zemí Střední a Východní Evropy, Společenství nezávislých států, Pobaltských států, na Haiti a do Mongolska. Díky místní poptávce se v letech 1994 - 2001 počet tříd, které se řídí programem Step by Step, zvýšil z 200 na 16 000. V roce 1999 si Mezinárodní asociace Step by Step položila otázku: "Jakým způsobem si lze při tak prudkém nárůstu udržet kvalitu a integritu programu?" Debata, která v té době probíhala v mezinárodní komunitě odborníků v oblasti vzdělávání v raném věku, vyústila v založení pracovní skupiny, jejímž úkolem bylo vytvoření standardů programu Step by Step a pro zúčastněné učitele. Tato kniha je výsledkem ohromného nasazení a soustředěné práce členů pracovní skupiny, odborníků z deseti zemí, kteří sdílejí vizi kvalitního učení a vyučování. Standardy jsou významným prohlášením týkajícím se hodnot, kterými se řídíme při posuzování kvality vzdělávacích programů pro raný věk a pedagogických pracovníků v nich zapojených. Publikace "Vzdělávací program Začít spolu: standardy učitele, standardy programu", kterou vypracoval tým odborníků ze zemí v procesu přechodu k demokracii, nabízí jedinečný způsob chápání spojitosti mezi vzděláváním v raném věku a otevřenou společností. Východiska, která jsou myšlenkovým základem celé publikace, zahrnují:

- **na dítě orientované vzdělávací metody**, které zohledňují individuální potřeby každého dítěte v rámci jeho **celkového rozvoje**;
- **rovný přístup ke vzdělávání a péči pro všechny děti**, přičemž v programech pro raný věk je zapotřebí klást důraz na **přiměřené kulturní prostředí a přístupy**, které umožňují dětem i rodinám všech členů komunity cítit se vítáni, včetně dětí se specifickými vzdělávacími potřebami, dětí z menšin, z materiálně slabých rodin a z dalších znevýhodněných skupin.
- **zesílený důraz na roli učitele coby facilitátora učebního procesu** namísto "studnice moudrosti" a na jeho odpovědnost za utváření **společenství žáků** ve své třídě;
- **rodiče coby hlavní osoby ve vzdělávání svých dětí**, což vyžaduje zapojení rodičů do stanovování cílů pro vzdělání svých dětí a aktivní podíl rodiny a komunity na třídním a školním životě;
- **komunita přijímá svou úlohu ve vzdělávacím systému**;
- **učební prostředí navržené tak, aby zaručovalo fyzické a psychické bezpečí**, a třídy s charakterem center aktivit, která podporují **samostatnost žáků a jejich možnost volby**.

Standardy Step by Step zastávají myšlenku, že postupy – strukturování vztahů a programů – mají stejnou důležitost jako výstupy. Tento materiál je určen zejména k využití v programech, které usilují o podporu demokratických principů a chování jak v řadách pedagogických pracovníků, tak dětí v raném věku, jejich rodinách a komunitách prostřednictvím příležitostí ke vzdělání v raném věku. Zaměření na demokratické přístupy odpovídá významu, který je přístupu ke vzdělávání v raném věku, založenému na právech a na problematiku péče, přikládán v mezinárodním měřítku

Mezinárodní asociace Step by Step by tímto chtěla vyjádřit své poděkování Tatjaně Vonta (Slovinsko), Irině Lapitské (Bělorusko), Radmile Rangelov-Jusovic (Bosna), Zenije Berzine (Lotyšsko), Cornelií Cincinei (Moldávie), Ioně Heresi (Rumunsko), Evě Končokové (Slovensko), Natalii Sofiy (Ukrajina), Ellen Daniels (USA), Kate Burke Walsh (USA) a Tatjaně Pavlovski (Jugoslávie) za jejich dobrovolnou a aktivní spolupráci i osobní nasazení v náročném procesu vytváření Standardů, který představoval dvouleté dobrodružství. Také bychom rádi poděkovali Open Society Institute, který vytvoření a vydání Standardů podpořil.

Mezinárodní asociace Step by Step

Úvod

Standardy Step by Step byly vytvořeny s úmyslem podpořit na dítě zaměřené programy, kde učitelé facilitují proces učení způsoby, které odpovídají vývojovému stupni dítěte, jeho individuálním potřebám, zájmům a odlišným učebními stylům. Standardy programu i učitele podporují snahy jednotlivců, škol a komunit o vytvoření kvalitního učebního prostředí. Myšlenka inkluze, kterou je program Začít spolu veden, se ve Standardech projevuje snahou o to, aby programy umožnily zapojení všech dětí a jejich rodin a přizpůsobily se také dětem se specifickými vzdělávacími potřebami či postiženími. Program Začít spolu zastává myšlenku, že inkluzivní vzdělávání je přínosem pro rodiny, školy i komunity. Toto přesvědčení je základním východiskem Standardů, které je vtěleno do ukazatelů i příkladů v celém dokumentu.

Uspořádání knihy

Publikace "Vzdělávací program Začít spolu: standardy učitele, standardy programu" má být plánovací pomůckou určenou pedagogickým pracovníkům, rodinám a členům komunit pro zajištění kvalitního vzdělávání pro všechny děti. Základní východiska uvedená v předmluvě formulují ústřední hodnoty, na kterých je program Začít spolu postaven. Tato východiska pomáhají jednotlivcům vymezit své zaměření při uskutečňování vize programu Začít spolu. Kniha obsahuje také doporučení týkající se toho kdo a jak by měl Standardy využívat, aby bylo možno zajistit kvalitní uplatnění na dítě zaměřených postupů. Dokument zahrnuje Standardy programu a Standardy učitele. Každý soubor standardů je souhrnně označen podle příslušného obsahového okruhu a doplněn prohlášením, uvedeném v jednostránkovém přehledu. Po přehledu následuje popis jednotlivých standardů. Pozorovací arch vycházející ze Standardů, který je připojen, je uspořádán jako seznam položek sloužících k posouzení současného stavu programu i výukových postupů.

Standardy programu se týkají následujících oblastí:

- Interakce učitel - žák
- Zapojení rodiny
- Plánování programu zaměřeného na dítě
- Techniky smysluplného učení
- Učební prostředí
- Zdraví a bezpečnost

Standardy učitele se týkají následujících oblastí:

- Individualizace
- Učební prostředí
- Zapojení rodiny
- Výukové techniky pro smysluplné učení
- Plánování a evaluace
- Profesní rozvoj

Slovníček příslušných pojmů má umožnit přesné porozumění i vyjasnění terminologie. Příloha A obsahuje informace týkající se Mezinárodní asociace Step by Step. Bližší informace o programu Začít spolu či členství v ISSA můžete vyhledat v přílohách či na našich webových stránkách: <http://www.issa.nl>. Příloha B nabízí úplný seznam publikací a vzdělávacích modulů programu Začít spolu. Seznam organizací, které poskytují semináře a jsou oprávněné k akreditaci programů a zúčastněných pedagogických pracovníků, kteří chtějí pracovat pod hlavičkou Začít spolu, je uveden v Příloze C. V rámci programu Začít spolu slouží Standardy

jako podklad pro akreditaci učitelů a programů (pro mateřské a základní školy), které splňují kvalitativní kritéria uznávané ISSA.

Komu jsou Standardy určeny?

Metodologie Začít spolu zastává filosofii podpory celoživotního vzdělávání a proto podporuje také průběžný profesionální rozvoj. Standardy jsou určeny učitelům, vedení škol, zástupcům ministerstev, univerzitním pedagogům, rodinám a členům komunit s cílem zlepšit kvalitu programů a výuky dětí v raném věku. Pedagogičtí pracovníci a členové komunit mohou využívat program a výukových standardů pro podnícení diskuse o tom, čím je určena kvalita výuky a programů. Standardy by mohly být užitečnou pomůckou pro všechny odborníky, kteří usilují o zlepšení svých postupů, vytyčují si úkoly v rámci profesionálního rozvoje a navrhnou plán pro dosažení těchto cílů. Učitelé se mohou Standardy řídit při rozboru svého pojetí výuky a pedagogických postupů, které používají. Ředitelé škol a zástupci ministerstev mohou Standardy využít pro srovnání stávajících postupů se Standardy a navrhnout komplexní plán trvalé obnovy školy. Skupiny, které mají zájem o vytváření a zavádění programů, mohou využít Standardů jako užitečného vodítka. Další možnost existuje pro školy, které mají zájem o vytvoření studijních skupin, které budou Standardů využívat jako pomůcku pro vymezení svého zaměření. Standardy je možné představit také na informačních schůzkách rodičů a členů komunit. Lze je využívat na univerzitách a v pedagogických institucích pro ilustraci propojení teorie a praxe. Nevládní organizace mohou Standardy využívat jako pomůcku při navrhování akreditačního postupu a při vymezení zaměření odborných výcviků. Standardy jsou zárukou odborného kreditu a rámcové podpory pro vypracovávání návrhů žádostí o finanční podporu.

Použití pozorovacích archů vycházejících ze Standardů

Pozorovací archy vycházející ze Standardů jsou uspořádané podle obsahových okruhů pro každý standard. Šest hlavních okruhů týkajících se programu a výukových standardů je označeno čísly, stejně jako odpovídající ukazatele kvality. Každý číselně označený výrok (např. 1.1) na levém okraji strany představuje ukazatel, který má být ohodnocen vzhledem ke škále. Po ukazateli následuje několik upřesňujících příkladů, které je vhodné vzít v úvahu v průběhu hodnocení. I když pozorovaný případ nemusí přesně odpovídat, měl by se velmi blížit.

Hodnotící škála

Pozorovatel hodnotí každý ukazatel vzhledem k níže uvedené škále.

Soustavně pozorovatelný: Ukazatele bylo dosaženo. Existuje dostatečné potvrzení, že tento výrok vystihuje program či učitele v průběhu celého dne.

Občasně pozorovatelný: Ukazatele bylo částečně dosaženo. Existuje potvrzení, že tento výrok odpovídajícím způsobem vystihuje program či učitele v průběhu celého dne.

Zřídka pozorovatelný: Ukazatele nebylo dosaženo. Neexistuje dostatečné potvrzení, že tento výrok vystihuje program či učitele v průběhu celého dne.

Pozorovatel zakroužkuje jedno z písmen **S**, **O** či **Z** na základě vypořádaného ukazatele.

Poznámky:

Veškeré ukazatele, které jsou podle škály ohodnocené jako "soustavně pozorovatelný" vyžadují písemnou poznámku. Vysvětlení je také nezbytné v následujících případech hodnocení:

Ukazatel je "Zřídka pozorovatelný".

Ukazatel je "Občasně pozorovatelný".

Ukazatele bylo dosaženo jiným způsobem (vysvětlete jak a proč).

Jak postupovat v případě, že důkaz vztahující se k danému ukazateli nebyl pozorovatelný během celého pozorování?

Učitel, který během sledování nevypozoruje důkaz týkající se dané položky, by měl ohodnotit položku na základě typického projevu. Hodnocení by se nemělo zakládat na žádoucím či do budoucna plánovaném výsledku.

Pracovník vedení / pozorovatel, který během sledování nevypozoruje důkaz týkající se dané položky, by měl provést pohovor s vedoucím učitelem. V návaznosti na pozorování může klást "otevřené otázky" za účelem získání informací o dané položce. Otevřená otázka by neměla naznačovat možné odpovědi. Příklad: "Jaké typy komunikace se vyskytují mezi rodiči a učiteli na začátku školního roku?" Je důležité, aby pracovníci vedení nezakládali své hodnocení na filosofii programu či na tom, co se domnívají, že probíhá ve třídě. Pakliže se hodnocení zakládá více na výpovědích učitele než na výsledku pozorování, uveďte na zadní straně "zpráva".

Frekvence pozorování

Vyplnění pozorovacích archů vycházejících ze Standardů se doporučuje nejméně dvakrát v průběhu roku. Poprvé, když se ve třídě ustálí běžný režim (listopad/prosinec) a podruhé v dubnu či květnu, ke konci školního roku. Pozorovatel má možnost vidět zlepšení, ke kterým mezitím došlo a podle potřeby může provést úpravy programu.

Standardy programu Začít spolu

Přehled

Popisy

Pozorovací arch

Přehled standardů programu Začít spolu

Standardy programu Začít spolu

1. Interakce učitel – žák

Interakce učitele s dětmi jsou časté a pozitivní, vyjadřují rovnoprávnost, vstřícnost a respektují individuální zájmy a odlišnosti dětí

2. Zapojení rodiny

Učitel a rodiče spolu úzce spolupracují jako partneři, aby zajistili optimální podmínky pro vzdělávání a rozvoj dítěte.

3. Plánování programu zaměřeného na dítě

Vzdělávací program je připravován tak, aby odpovídal individuálním potřebám a zájmům každého dítěte i zájmům a potřebám celé skupiny a aby poskytoval příležitosti pro pozorování a vyhodnocování pokroku každého dítěte.

4. Techniky smysluplného učení

Učitel podporuje smysluplné učení prostřednictvím nejrůznějších vývojově přiměřených metod a materiálů, které podněcují individuální rozvoj a posilují sociální kooperaci.

5. Učební prostředí

Učitel s využitím rozmanitých materiálů promyšleně vytváří podnětné prostředí, které vybízí děti k spolupodílení se na vlastním vzdělávání, na budování "učící se komunity".

6. Zdraví a bezpečnost

Učitel při plánování a realizaci činností s dětmi respektuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví dětí.

Popis standardů programu Začít spolu

Standardy programu Začít spolu si kladou za cíl sloužit jako nástroj plánování, který napomůže zvýšení kvality programů, v rámci jednotlivých škol. Standardy lze využívat jako vodítko pro sebehodnocení, které usnadní dokumentaci dosažených standardů i těch, o jejichž dosažení program usiluje. Standardy programu Začít spolu se snaží o vytváření programů orientovaných na dítě, kde se učitel stává facilitátorem vzdělávacího procesu způsobem, který odpovídá vývojové úrovni dítěte, jeho individuálním potřebám a zájmům a odlišným učebním stylům. Standardy požadují, aby programy zahrnovaly všechny děti a jejich rodiny i uzpůsobení v případech postižení či specifických vzdělávacích potřeb.

Interakce učitel - žák

Standard: Interakce učitele s dětmi jsou časté a pozitivní, vyjadřují rovnoprávnost, vstřícnost a respektují individuální zájmy a odlišnosti dětí.

Optimální vývoj dětí se odvíjí od jejich pozitivních osobních vztahů s učiteli, kteří jim poskytují podporu. Učitel jedná stejně se dětmi všech ras, náboženských vyznání, rodinných zázemí, kultur a pohlaví a prokazuje jim stejnou úctu a ohledy. Prostřednictvím vlastního příkladu a facilitace podporuje učitel rozvoj prosociálního chování dětí a jejich růst coby nezávislých členů třídního společenství.

Zapojení rodiny

Standard: Učitel a rodiče spolu úzce spolupracují jako partneři, aby zajistili optimální podmínky pro vzdělávání a rozvoj dítěte.

Program uznává důležitost rodiny v životě dítěte a vytváří efektivní strategie pro její zapojení do školního dění. Rodiny jsou dostatečně informované o programu a jejich příslušníci jsou ve škole vítáni jako pozorovatelé i pomocníci, či asistenti. Učitel při diskusích s rodinami využívá nejrůznějších komunikačních metod. Pedagogičtí pracovníci navíc pro rodiny zajišťují vzdělávací a osvětové akce zaměřené na podporu zázemí dítěte a vývojovou tematiku. Úspěšná spolupráce mezi školami a rodinami zajišťuje dětem jednotný přístup a posiluje porozumění a vstřícnost k potřebám dítěte.

Plánování programu zaměřeného na dítě

Standard: Vzdělávací program je připravován tak, aby odpovídal individuálním potřebám a zájmům každého dítěte i zájmům a potřebám celé skupiny a aby poskytoval příležitosti pro pozorování a vyhodnocování pokroku každého dítěte.

Učitelé uznávají význam promyšleného plánování coby nedílné součásti vytváření a zavádění kurikula. Dlouhodobé a krátkodobé plány projektů a učebních aktivit odrážejí jak cíle vytyčené učitelem, tak zájmy jednotlivců a skupin v rámci každé třídy. Denní rozvrh a režim vycházejí z věku dětí a vývojové úrovně skupiny a lze je upravovat podle okamžité potřeby, zejména s ohledem na specifické vzdělávací potřeby jednotlivých dětí. Učitelé systematicky sledují, zaznamenávají a dokumentují pokroky každého dítěte, posuzují získané informace a řídí se jimi při dalším plánování.

Techniky smysluplného učení

Standard: Učitel podporuje smysluplné učení prostřednictvím využívání nejrůznějších vývojově přiměřených metod a materiálů, které podněcují individuální rozvoj a posilují sociální kooperaci.

Učitel uznává individualitu každého dítěte, upravuje plány a materiály pro různé učební styly, potřeby zájmy a odlišnosti. Kooperativní učení je výuková strategie, která umožňuje dětem vybudování interpersonálních dovedností prostřednictvím společné práce v měnícím se a pružném prostředí. Taková spolupráce rozvíjí vyšší úroveň porozumění prostřednictvím sdílení znalostí, názorů a myšlenek. Efektivní metodu podpory smysluplného učení představuje využití integrované tematické výuky, která pomáhá dětem vnímat vztahovou provázanost mezi pojmy a každodenní zkušeností.

Učební prostředí

Standard: Učitel s využitím rozmanitých materiálů promyšleně vytváří podnětné prostředí, které vybízí děti k spolupodílení se na vlastním vzdělávání.

Učitel zajistí uspořádání prostředí, které podporuje učení a zkoumání prostřednictvím center aktivit (učebních center), která slouží jednotlivcům, menším hloučkům či velkým skupinám. Žáci zde mají volný přístup k materiálům, které respektují věk dětí, rovnost pohlaví, ras a podporují svobodné a samostatné experimentování. Učitel posiluje smysl dětí pro vlastnictví a zodpovědnost prostřednictvím seznámení dětí s jasnými očekáváními co se týče chování a účasti na třídních aktivitách.

Zdraví a bezpečnost

Standard: Učitel při plánování a realizaci činností s dětmi respektuje zásady bezpečnosti a ochrany zdraví dětí.

Všichni žáci jsou pod neustálým dohledem dospělého, který zajišťuje jejich bezpečnost uvnitř i venku. Škola navíc eviduje informace o zdravotním stavu dítěte, údaje pro naléhavé případy a jména osob oprávněných k vyzvedávání dítěte ze zařízení. Učitel zajišťuje osvětu týkající se zdraví a bezpečnosti během každodenních aktivit a podporuje hygienické návyky prostřednictvím vlastního příkladu. Je důležité, aby všichni pedagogičtí pracovníci prošli školením v první pomoci a postupu v naléhavých případech.

Bibliografické odkazy:

Quality Standards for Early Childhood Care and Education Services. Colorado Department of Education(1994) Denver, CO: CDE.

Accreditation Criteria & Procedures of the National Association for the Education of Young Children. National Association for the Education of Young Children.(1998) Washington, DC: NAEYC

Pozorovací arch Standardů programu Začít spolu

Pozorovaná skupina či třída _____

Počet dětí ve skupině _____ Věkový rozsah skupiny _____

Počet přítomných pedagogických pracovníků _____ Počet dobrovolníků _____

Pozorovatel: Učitel _____
Ředitel školy/Pracovník vedení _____
Ostatní _____

Datum pozorování _____

Hodina začátku pozorování _____ Hodina ukončení pozorování _____

Pokyny

Rady pro používání pozorovacího archu

1. Prostudujte si tento arch před začátkem hodnocení třídy.
2. Před začátkem hodnocení by měl pozorovatel věnovat 15 minut na seznámení s třídou.
3. Jednotlivé položky na archu není třeba vyplňovat v uvedeném pořadí. Některé ukazatele se hodnotí snadněji než jiné, a proto lze začít u těchto položek. Pozorovatelé mají například možnost začít u oddílů Učební prostředí a Zdraví a bezpečnost.
4. Pozorovatelé by měli pozorně sledovat děti při pohybu mezi učiteli a učebními centry. Hodnocení by mělo vycházet z kvality celkové učební zkušenosti dítěte.
5. Jestliže s pozorovanou třídou pracuje více než jeden učitel, hodnocení by se měla týkat všech pracovníků, kteří jsou se dětmi v kontaktu. Zdůrazňujeme, že se hodnotí kvalita zkušenosti dítěte.
6. V případě, že ve třídě nejsou jasně vymezené skupiny či oddělené prostory, sledujte dění na vzorku dětí z kterékoli skupiny.
7. Pokuste se nehodnotit ukazatel příliš záhy. Máte-li dostatek času na pozorování a vytvoření si představy o dění, je hodnotící rozhodnutí snazší.
8. Při pozorování programů pro děti s postiženími je při posouzení přiměřenosti programu třeba brát v úvahu vývojový stupeň, nikoli skutečný věk.

1. Interakce učitel-žák		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Interakce učitele s dětmi jsou časté a pozitivní, vyjadřují rovnoprávnost, vstřícnost a respektují individuální zájmy a odlišnosti dětí.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
1.1 Učitel často komunikuje s každým dítětem, dává mu najevo citový vztah, zájem a úctu. <ul style="list-style-type: none"> • Komunikuje s dětmi neverbálně, úsměvem, dotykem, objetím. • Komunikuje zdvořilým a přátelským způsobem, komunikuje v úrovni očí dětí, oslovuje děti jmény. • Během celého dne poskytuje dětem příležitost pro sdílení vlastních zkušeností, myšlenek a pocitů. ▪ Podporuje každé z dětí ve vyprávění o jeho svojí rodině, kamarádech, oblíbených místech i aktivitách a ostatních věcech, které mají pro dítě osobní význam 	S O Z	
1.2 Učitel jedná rovnoprávně a s úctou s dětmi všech ras, náboženských vyznání, odlišných rodinných zázemí, kultur a obou pohlaví. <ul style="list-style-type: none"> • Poskytuje dětem obou pohlaví rovnou příležitost podílet se na všech aktivitách. ▪ Uznává přínos jednotlivých etnik a podporuje jejich specifika (obzvláště těch, etnických skupin, k nimž patří děti navštěvující danou školu) 	S O Z	
1.3 Učitel podporuje u dětí prosociální chování. <ul style="list-style-type: none"> • Vytváří situace, v nichž děti spolupracují a navzájem si pomáhají. 	S O Z	
1.4 Učitel podporuje rozvoj zodpovědnosti, samostatnosti a sebekontroly dětí. <ul style="list-style-type: none"> • Vede děti k řešení problémů tím, že podporuje jejich vzájemné diskuse a pobízí je k výměně názorů, myšlenek, pocitů. ▪ Svěřuje každému dítěti zodpovědnost za jeho práci, i za společné pomůcky a vybavení třídy. 	S O Z	
Jméno třídy _____ Pozorovatel _____ Datum _____		
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

2. Zapojení rodiny		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel a rodiče spolu úzce spolupracují jako partneři, aby zajistili optimální podmínky pro vzdělávání a rozvoj dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
2.1 Pedagogičtí pracovníci poskytují písemné informace o filozofii programu, jeho cílech, metodologii a organizačním pojetí rodinám nových i budoucích dětí.	S O Z	
2.2 Pedagogičtí pracovníci spolupracují s rodinami při usnadnění přechodu dítěte z jednoho ročníku do dalšího.	S O Z	
2.3 Učitel využívá rozmanitých komunikačních metod, aby s rodiči prodiskutoval cíle vzdělávacího programu a pokroky dítěte. <ul style="list-style-type: none"> • Poskytuje informace o filozofii a cílech programu prostřednictvím písemných materiálů a dní otevřených dveří. • Navštěvuje děti a jejich rodiny v jejich domácím prostředí. (Týká se pouze nejmladších dětí) • Organizuje setkání s rodiči dětí, při nichž rodiče a učitel společně diskutují a vzájemně se informují o pokrocích dítěte, jeho úspěších i případných problémech a získává rodiče pro hlubší spolupráci, zapojení. • Zpracovává písemné zprávy o pokrocích dítěte. • Informuje rodiče dětí o dění ve třídě/škole prostřednictvím rozmanitých písemných materiálů (např. školní zpravodaj, třídní časopisy, informační letáky, osobní pozvánky, nástěnky pro rodiče). 	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

2. Zapojení rodiny		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel a rodiče spolu úzce spolupracují jako partneři, aby zajistili optimální podmínky pro vzdělávání a rozvoj dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
<p>2.4 Učitel užívá neformálních komunikačních strategií, aby rodiče dětí informoval o každodenních činnostech, pocitech, zážitcích dítěte a jeho tělesném stavu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zdraví se s rodiči při ranním přebírání dítěte a při jeho odpoledním předávání. • Píše krátké zprávy o dítěti do záznamníků, které slouží k průběžnému informování o dítěti a vzájemné komunikaci mezi rodinou a školou. • Vytváří každému dítěti portfolio, které obsahuje písemné informace a ukázky prací dítěte. • Sděluje rodičům telefonicky informace o dítěti. ▪ Je v pravidelném kontaktu s rodiči dětí, průběžně je informuje o pokrocích a potížích dítěte, radí se s nimi o možných způsobech řešení problémů dítěte. 	S O Z	
<p>2.5 Pedagogičtí pracovníci vyčlení místnost či prostor, který slouží jako "rodičovská místnost".</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poskytují rodičům odbornou literaturu a materiály týkající se výchovně vzdělávací problematiky. <p>Vytvářejí prostor ke sdílení zkušeností mezi rodiči navzájem, zajišťují příležitost pro sdílení zkušeností, vzájemné poskytnutí dětských knih, hraček, školních pomůcek, sportovních potřeb a oblečení a účastní se organizovaných schůzek, při kterých se diskutuje o tématech, která rodiče dětí zajímají</p>	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

2. Zapojení rodiny		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel a rodiče spolu úzce spolupracují jako partneři, aby zajistili optimální podmínky pro vzdělávání a rozvoj dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
<p>2.6 Učitel shromažďuje informace o rodinách dětí (zájmech a povoláních rodičů/prarodičů) a vybízí je, aby se různými způsoby zapojily do školního vzdělávání svých dětí.</p> <ul style="list-style-type: none"> Rodiny dětí se zapojují do tematických projektů. Rodiny dětí pomáhají s organizací výletů, exkurzí, sportovních akcí, divadelních představení, táborů, akcí v době prázdnin. Rodiny dětí pomáhají s údržbou prostředí třídy, školy i jejího okolí. Rodiče pomáhají ve třídě jako asistenti dětí se specifickými vzdělávacími potřebami 	S O Z	
<p>2.7 Skupina rodičů pracující jako rodičovská rada informuje další rodiče a členy komunity o vzdělávacím programu školy.</p> <ul style="list-style-type: none"> Rada rodičů spolupracuje s pedagogickými pracovníky na přípravě informačních a propagačních materiálů o škole a jejím vzdělávacím programu. Rada rodičů řeší běžné problémy spojené s implementací vzdělávacího programu Začít spolu. Rada rodičů pracuje na základě jasných, pochopitelných a přesně vymezených postupů s cílem ovlivňovat rozhodnutí, případně se proti nim odvolávat, poukazovat na různé otázky a řešit problémy. 	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

2. Zapojení rodiny		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel a rodiče spolu úzce spolupracují jako partneři, aby zajistili optimální podmínky pro vzdělávání a rozvoj dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
2.8 Škola a rodiče dětí vytvářejí partnerské vztahy s ostatními organizacemi ve své komunitě, snaží se o navázání efektivní spolupráce s nimi. <ul style="list-style-type: none"> Navazují kontakty a vytvářejí partnerské vztahy s významnými organizacemi a institucemi v rámci své komunity, získávají od nich materiální i odbornou podporu. Poskytují informace o dění ve škole, aktivitách dětí, školních představeních a dalších akcích. 	S O Z	
2.9 Pedagogičtí pracovníci nabízejí vzdělávací akce určené rodičům. <ul style="list-style-type: none"> Připravují a realizují dílny, přednášky, setkání u kulatého stolu, diskuse a další vzdělávací aktivity. Pomáhají rodičům při zvládnání školních a/ nebo vývojových problémů jejich dětí. 	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

3. Plánování programu orientovaného na dítě		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Vzdělávací program je připravován tak, aby odpovídal individuálním potřebám a zájmům každého dítěte i zájmům a potřebám celé skupiny a aby poskytoval příležitosti pro pozorování a vyhodnocování pokroku každého dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
3.1 Učitel uznává význam promyšleného, dlouhodobého plánování jako nezbytného předpokladu úspěšné realizace vzdělávacího programu. <ul style="list-style-type: none"> Plán: <ul style="list-style-type: none"> Jak bude probíhat první návštěva dětí ve škole? Jak a kdy budou ustanovena pravidla a nezbytný režim? Jakým způsobem budou do práce školy zapojeny rodiny dětí? Jak budeme slavit zvláštní události a svátky? Které vzdělávací cíle a obsahy učiva budou pokryty? 	S O Z	
3.2 Učitel, často ve spolupráci se svými kolegy, plánuje krátkodobé učební aktivity a projekty. <ul style="list-style-type: none"> Plánuje vyvážený program s ohledem na vývojové zvláštnosti dětí. Při plánování zohledňuje také celodenní program dětí (co dělaly děti před a co je čeká po skončení aktivit ve škole). Zabezpečuje čas na tiché i činnorodé činnosti, aktivity venku i uvnitř školy (třídy), aktivity individuální, v malých i velkých skupinách, prostor pro strukturované i nestruturované učení. Na počátku dne se setkává společně s ostatními učiteli, aby se seznámil s programem dne, byl informován o plánovaných událostech, pomohl s přípravou speciálních materiálů a pomůcek. <ul style="list-style-type: none"> Plánované i rutinní činnosti upravuje s ohledem na aktuální situaci ve třídě a s ohledem na specifické potřeby dětí. 	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

3. Plánování programu orientovaného na dítě		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Vzdělávací program je připravován tak, aby odpovídal individuálním potřebám a zájmům každého dítěte i zájmům a potřebám celé skupiny a aby poskytoval příležitosti pro pozorování a vyhodnocování pokroku každého dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
3.3 Učitel systematicky sleduje, zaznamenává a dokumentuje každý pokrok dětí, přičemž se vyhýbá předpojatosti a stereotypům. <ul style="list-style-type: none"> Shromažďuje formální informace o dítěti jako například zprávy od ostatních odborníků. Shromažďuje neformální informace o dítěti (vyprávění či zápisy z deníků, pozorovací archy, ukázky prací dítěte, anekdotické záznamy, záznamy rozhovorů s dítětem) 	S O Z	
3.4 Učitel analyzuje shromážděné informace o dítěti individuálně či v týmu a plánuje další kroky jeho individuálního rozvoje.	S O Z	
3.5 Učitel informuje rodiče o pokrocích dítěte a ve spolupráci s nimi stanovuje pro dítě krátkodobé i dlouhodobé cíle jeho rozvoje a vzdělávání (individuální vzdělávací program).	S O Z	
Jméno třídy _____ Pozorovatel _____ Datum _____		
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

4. Techniky smysluplného učení		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel podporuje smysluplné učení prostřednictvím využívání nejrůznějších vývojově přiměřených metod a materiálů, které podněcují individuální rozvoj a posilují sociální kooperaci.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
4.1 Učitel uznává individualitu každého dítěte. <ul style="list-style-type: none"> Plánuje činnosti s ohledem na rozmanité učební styly, temperamentové a osobnostní charakteristiky dětí ve třídě. Upravuje materiály i výukový přístup tak, aby zohlednil individuální potřeby, zájmy a odlišnosti dětí. Umožňuje jednotlivým dětem, aby si ve třídě mohly vybírat (činnosti, věci apod.) a plánovat to, čeho chtějí daný den dosáhnout. 	S O Z	
4.2 Učitel využívá aktivit kooperativního učení, aby umožnil dětem dosažení vyšší úrovně porozumění, k rozvoji jejich mezilidských dovedností a k vytváření atmosféry spolupráce mezi spolužáky. <ul style="list-style-type: none"> Organizuje činnosti tak, aby při nich měly děti příležitost pracovat v různých seskupeních (ve dvojicích, malých i větších skupinách), čímž dětem umožňuje dívat se na problém z různých úhlů pohledů, sdílet myšlenky, poznatky a názory. Vytváří situace, v nichž se děti učí vzájemnému respektu, naslouchání, umění "čekat až na ně přijde řada", dělit se o materiály a pomůcky. Dává dětem zodpovědnost za práci ve skupině, řešení problémů a dosažení společného cíle. Vyhodnocuje efektivitu práce dětí (samostatné i celé skupiny), a to jak pracovních postupů, tak i výsledků. (Pouze u starších dětí.) 	S O Z	
Jméno třídy _____ Pozorovatel _____ Datum _____		
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

4. Techniky smysluplného učení		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasné pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel podporuje smysluplné učení prostřednictvím využívání nejrůznějších vývojově přiměřených metod a materiálů, které podněcují individuální rozvoj a posilují sociální kooperaci.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
4.3 Učitel využívá širokou škálu vývojově vhodných i individuálně přiměřených aktivit a materiálů, které děti motivují k aktivitě, umožňují jim smysluplně se učit a dosahovat následujících cílů <ul style="list-style-type: none"> • Posilovat pozitivní sebepojetí a sebevědomí dítěte, jeho citovou pohodu. • Rozvíjet sociální dovednosti a vědomosti dětí. • Podporovat děti v myšlení, argumentování, kladení otázek, experimentování. • Podněcovat u dětí rozvoj jazyka a gramotnosti. • Podporovat tělesný rozvoj a motorické dovednosti dětí. 	S O Z	
4.4 Učitel prostřednictvím integrované tematické výuky pomáhá dětem uvědomit si souvislosti mezi osvojovanými obsahy učiva (tím, co se děti učí ve škole) a každodenním životem. <ul style="list-style-type: none"> • Zařazuje v souladu s principy integrované tematické výuky v průběhu celého roku jak témata, která vybral sám, tak témata, která si zvolily děti. • Předkládá dětem aktivity, které vycházejí z jejich předchozích zkušeností, vědomostí a dovedností. 	S O Z	
Jméno třídy _____		Pozorovatel _____
		Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

<h2>5. Učební prostředí</h2>	<p>Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.</p>
<p>Učitel s využitím rozmanitých materiálů promyšleně vytváří podnětné prostředí, které vybízí děti k spolupodílení se na vlastním vzděláváním.</p>	
<p>Seznam ukazatelů kvality</p>	<p>Hodnocení Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)</p>
<p>5.1 Učitel upravuje prostředí tak, aby podněcovalo děti k učení, zkoumání a experimentování.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozdělí prostor třídy do jasně vymezených center aktivit (učebních center) za pomoci polic, koberců, krabic na uchovávání předmětů, malířských stojanů a lavic. • Uspořádá nábytek tak, aby děti mohly pracovat samostatně, v malých skupinkách či velké skupině. • Uspořádá centra aktivit tak, aby se děti mohly bez problémů pohybovat z jednoho místa na druhé a aby bylo co možná nejvíce omezeno vzájemné rušení se při práci. • Zajistí dětem individuální prostory pro uchovávání osobních věcí. • Poskytuje dětem místa, kde mohou být o samotě, jako například domečky, vestavěná patra, koutky s knihami či tunely. • Vystavuje přitažlivě práce dětí v úrovni jejich očí ve třídě i na nástěnkách určených ostatním. • Upravuje prostor třídy podle potřeb dané věkové skupiny nebo individuálních potřeb jednotlivých dětí. • Zajistí, aby venkovní prostory byly rozmanité (s různými povrchy: hlína, písek, tráva, asfalt) a poskytovaly dětem možnosti k různorodým aktivitám. 	<p>S O Z</p>
<p>Jméno třídy _____ Pozorovatel _____ Datum _____</p>	

5. Učební prostředí

Hodnotící škála

S: Soustavně pozorovatelný

O: Občasně pozorovatelný

Z: Zřídka pozorovatelný

Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.

Učitel s využitím rozmanitých materiálů promyšleně vytváří podnětné prostředí, které vybízí děti k spolupodílení se na vlastním vzdělávání.

:

Seznam ukazatelů kvality

Hodnocení

Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)

5.2 Učitel užívá vývojově vhodných materiálů, které odrážejí "rozmanitost života" (zachycují příslušníky různých ras a etnik, různých věkových kategorií, obojího pohlaví).

- Nabízí dostatek materiálů, které jsou dětem dostupné v nízký a otevřených policích, umožňuje dětem jejich samostatné využívání.
- Vytváří společně s dětmi třídní pravidla a pracuje s nimi při řešení denních situací ve třídě.
- Podporuje rozvoj samostatnosti dětí tím, že jim poskytuje časový prostor i materiály pro zvolení vlastních činností.
- Podporuje dětskou tvořivost prostřednictvím otevřených otázek a problémových úloh.

S O Z

Jméno třídy _____

Pozorovatel _____

Datum _____

6. Zdraví a bezpečnost		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasné pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Při plánování a realizaci činností s dětmi respektuje učitel zásady bezpečnosti a ochrany zdraví dětí.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
6.1 Škola eviduje informace o zdravotním stavu dítěte, údaje o kontaktních osobách, které je možné volat v naléhavých případech a jména osob oprávněných k vyzvedávání dítěte ze zařízení.	S O Z	
6.2 Děti jsou pod neustálým dohledem dospělého, který zajišťuje jejich bezpečnost po celý čas ve škole i při pobytu venku. <ul style="list-style-type: none"> • Veškeré hračky, nábytek, materiály a aktivity jsou bezpečné a nejsou zdraví škodlivé. • Čisticí prostředky, léčiva a další nebezpečné materiály jsou umístěny mimo dosah dětí. • Hračky jsou dostatečně velké, aby se zamezilo jejich spolknutí či vdechnutí. • Nábytek a hračky nemají ostré hrany a není u nich možnost zadření třísky. Vybavení třídy je čisté a často omývané vodou s čisticím prostředkem	S O Z	
6.3 Všichni pedagogičtí pracovníci znají zásady první pomoci a pravidla bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

Přehled standardů učitele v programu Začít spolu

Standardy učitele v programu Začít spolu

1. Individualizace

Na základě svých znalostí o vývoji dítěte a svého vztahu s dětmi a jejich rodinami se učitel snaží o docenění rozmanitosti každé třídy a vychází vstříc individuálním potřebám a potenciálu každého dítěte.

2. Učební prostředí

Učitel se snaží přispívat k vytvoření atmosféry, pro kterou je typická péče, inkluze a podnětnost, prostřednictvím budování prostředí, jež co možná nejvíce podporuje odhodlání dětí pustit se do náročných úkolů, uplatňování demokratických principů a samostatnou i skupinovou práci.

3. Zapojení rodiny

Učitel buduje partnerství s rodinou, aby zajistil optimální podmínky pro vzdělávání a rozvoj dítěte.

4. Techniky smysluplného učení

Učitel navrhuje a uplatňuje nejrůznější strategie, aby podpořil porozumění obsahům učiva a vybídl děti k tvořivosti, inovacím, zvědavosti, sociální kooperaci a zkoumání v rámci jedné i více disciplín.

5. Plánování a evaluace

Učitel vytváří plány, které se řídí národními standardy, programovými cíli a individuálními potřebami dětí a uplatňují systematický přístup pro sledování a posuzování pokroku každého dítěte.

6. Profesionální rozvoj

Učitel pravidelně hodnotí a zvyšuje kvalitu a efektivitu své práce a spolupracuje s kolegy na dalším zlepšování programů a metod zaměřených na děti a jejich rodiny.

Popis standardů učitele v programu Začít spolu

Standardy metodologie programu Začít spolu

Standardy si kladou za cíl sloužit jako kvalitativní směrnice pro veškeré pedagogické pracovníky, kteří usilují o zajištění příkladné vzdělávací zkušenosti dětem v raném věku i jejich rodinám. Standardy představují základní znalosti, dovednosti, strategie, dispozice a závazky učitelů, kteří se řídí filozofií programu Začít spolu. Ve všech oblastech Standardy usilují o posílení na dítě zaměřených výukových metod, které napomáhají učení v souladu s růstem a vývojem dítěte. Přestože mohou Standardy vyžadovat dlouhodobé modifikace výukových metod, nabízejí i možnost inspirace pro učitele na všech stupních škol, jak dosáhnout ve své práci drobných, avšak efektivních změn. Položky seznamu usnadňují dokumentaci standardů, kterých jednotliví učitelé dosáhl, i těch, o jejichž dosažení usilují. Pro zkušené pedagogické pracovníky z programu Začít spolu, kteří podávají soustavné kvalitní výsledky vzhledem ke Standardům, je zde možnost výrazného zlepšení vzdělávací zkušenosti dětí a pozitivního ovlivnění budoucnosti této společnosti.

Individualizace

Standard: Na základě svých znalostí o vývoji dítěte a svého vztahu s dětmi a jejich rodinami se učitel snaží o docenění rozmanitosti každé třídy a vychází vstřícně individuálním potřebám a potenciálu každého dítěte.

Mezi dětmi existují výrazné rozdíly ve vzorcích a tempu růstu, myšlení, jazyka a sociálních dovedností v důsledku individuálních rozdílů, kulturních vlivů a specifických vzdělávacích a vývojových potřeb. Zkušení pedagogičtí pracovníci pracující s věkovou skupinou 3-12 let chápou, jak se dítě vyvíjí a učí, znají individuální vlastnosti jednotlivých dětí a obeznamují se s kulturou, historií a hodnotami rodin, jejichž děti mají ve své péči. Prostřednictvím pravidelné a pozitivní interakce s jednotlivými dětmi utváří učitel atmosféru péče a odhaluje řadu jedinečných kvalit v každém dítěti (osobních, i co se týče učení). Učitel projevuje své ocenění těchto odlišností tím, že je uznává a uzpůsobuje jim výuku.

Učební prostředí

Standard: Učitel se snaží přispívat k vytvoření atmosféry, pro kterou je typická péče, inkluze a podnětnost, prostřednictvím budování prostředí, jež co možná nejvíce podporuje odhodlání dětí pustit se do náročných úkolů, uplatňování demokratických principů a samostatnou i skupinovou práci.

Struktura učebního prostředí hluboce ovlivňuje vzdělávací zkušenost každého dítěte. Učitel pečlivě zvažuje, jak navrhnout a uzpůsobit prostor, který by dětem zaručil možnost bezpečného pohybu během skupinových i samostatných aktivit. V případě potřeby se prostor a učební materiály přizpůsobují potřebám různých věkových skupin a/nebo jednotlivých dětem. Sociální a emoční klima učebního prostředí se zakládá na podpoře demokratických hodnot – prostřednictvím přijetí dětí coby aktivních účastníků při stanovení jasných očekávání, vytváření pravidel a vyvozování důsledků. Učitel navíc v dětech posiluje schopnost samostatné volby a nezávislého fungování v rámci učebního procesu a vytváří situace, kdy žáci mohou pracovat společně, střídát se a navzájem si pomáhat, aby dosáhly pozitivního výsledku.

Zapojení rodiny

Standard: Učitel buduje partnerství s rodinou, aby zajistil optimální podmínky pro vzdělávání a rozvoj dítěte.

Aktivní účast rodičů a rodin má pro zkušeného učitele pracující s dětmi v raném věku nedocenitelnou hodnotu. Takový učitel vnímá rodinu svého žáka jako partnera po spolupráci, udržuje s ní pravidelný kontakt a nejrůznějšími způsoby ji informuje a vybízí k podpoře procesu učení dítěte. Rodiny jsou navíc pravidelně zvány k účasti v programu a sdílení svých zájmů, koníčků, kulturního zázemí a speciálních dovedností, čímž přispívají k dosažení stanovených cílů. Mimo třídu učitel pomáhá rodině při procesu učení a rozvoje dětí v domácím prostředí a při zajišťování služeb a plnění individuálních potřeb dítěte.

Techniky smysluplného učení

Standard: Učitel navrhuje a uplatňuje nejrůznější strategie, aby podpořil porozumění obsahům učiva a vybídl děti k tvořivosti, inovacím, zvědavosti, sociální kooperaci a zkoumání v rámci jedné i více disciplín.

Učitel uznává potřebnost rozmanitých výukových přístupů, jejichž účelem je vyjít vstříc různým učebním stylům, temperamentům a osobnostem jednotlivých dětí. Když učitel upravuje výukové materiály pro další využití a vybízí děti k vlastní volbě učebního přístupu ve třídě, vychází vstříc potřebám, zájmům a odlišnostem každého dítěte. Prostřednictvím nejrůznějších rozdělení dětí do skupin učitel předkládá kooperativní učební aktivity, které utvářejí mezi spolužáky kooperativní vztahy a rozvíjejí jejich mezilidské dovednosti. Učitel navíc využívá nejrůznějších vývojově přiměřených aktivit, zážitků a materiálů, které dovolují dětem konstruovat si vlastní poznání a chápání okolního světa.

Plánování a evaluace

Standard: Učitel vytváří plány, které se řídí národními standardy, programovými cíli a individuálními potřebami dětí a uplatňuje systematický přístup pro sledování a posuzování pokroku každého dítěte.

Při vytváření promyšleného výukového plánu, který odráží jak cíle obsažené v osnovách tak zájmy skupiny i jednotlivců ve třídě, se učitel řídí standardy předepsaného národního kurikula. Prostřednictvím dlouho i krátkodobých plánů se učitel snaží nabídnout v rámci denního rozvrhu nejrůznější aktivity, které vycházejí z rozmanitých učebních stylů a schopností jednotlivých dětí, přičemž je kdykoliv připraven denní režim upravit podle aktuální potřeby. Pravidelná pozorování, záznamy a dokumentaci týkající se každého dítěte posuzuje učitel samostatně či společně s kolegy. Tyto informace pak slouží pro vytváření dalších vzdělávacích plánů týkajících se jednotlivců i skupiny.

Profesionální rozvoj

Standard: Učitel pravidelně hodnotí a zvyšuje kvalitu a efektivitu své práce a spolupracuje s kolegy na dalším zlepšování programů a metod zaměřených na děti a jejich rodiny.

Zkušený učitel průběžně reflektuje, posuzuje a hodnotí efektivitu své práce. Učí se stavět na svých silných stránkách a plánovat další možná zlepšení. Profesionální růst v daném oboru vyžaduje osvojování si nových poznatků prostřednictvím literatury, různých organizací, informačních zdrojů a seminářů. Kooperativní přístup učitelů přináší prospěch dětem a zvyšuje kvalitu výuky a efektivitu práce.

Bibliografické odkazy:

Early Childhood Generalist Standards for National Board Certification. National Board for Professional Teaching Standards.(1995), Washington, DC

Accreditation Criteria & Procedures of the National Association for the Education of Young Children. National Association for the Education of Young Children. (1998). Washington, DC: NAEYC

Pozorovací arch pro učitele v programu Začít spolu

Pozorovaná skupina či třída _____

Počet dětí ve skupině _____ Věkový rozsah skupiny _____

Počet přítomných pedagogických pracovníků _____ Počet dobrovolníků _____

Pozorovatel: Supervizor _____
Pracovník vedení _____
Ostatní _____

Datum pozorování _____

Hodina začátkem pozorování _____ Hodina ukončení pozorování _____

Pokyny

Rady pro používání pozorovacího archu

1. Prostudujte si tento arch před začátkem hodnocení třídy.
2. Před začátkem hodnocení by měl pozorovatel věnovat 15 minut seznámení s učitelem. V ideálním případě toto pozorování probíhá v rámci širšího procesu evaluace učitele. Pozorovatel by měl mít přehled o profesionálních cílech učitel.
3. Jednotlivé položky na archu není třeba vyplňovat v uvedeném pořadí. Některé ukazatele se hodnotí snadněji než jiné, a proto lze začít u těchto položek. Pozorovatelé mají například možnost začít u oddílu Učební prostředí.
4. Pozorovatelé by měli pozorně sledovat učitele při pohybu mezi dětmi a učebními centry. Hodnocení by mělo vycházet z kvality interakcí mezi učitelem a dětmi.
5. Obsahuje-li program učitele výuku v několika různých skupinách, držte se při pozorování jeho rozvrhu.
6. Pokuste se nehodnotit ukazatel příliš záhy. Máte-li dostatek času na pozorování a vytvoření si představy o dění, je hodnotící rozhodnutí snazší.
7. Při pozorování programů pro děti s postiženími je při posouzení přiměřenosti programu třeba brát v úvahu vývojový stupeň, nikoli skutečný věk.

1. Individualizace		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Na základě svých znalostí o vývoji dítěte a svého vztahu s dětmi a jejich rodinami se učitel snaží o docenění rozmanitosti každé třídy a vychází vstříc individuálním potřebám a potenciálu každého dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
1.1 Učitel posiluje pozitivní sebepojetí dětí prostřednictvím interakce s jednotlivými dětmi v souladu s jejich znalostmi a vývojovým stupněm. <ul style="list-style-type: none"> Častá interakce s každým dítětem, přičemž učitel dává najevo citový vztah, zájem a úctu. Přátelský a zdvořilý způsob hovoru s dětmi na úrovni jejich očí, oslovování dětí jménem. Neverbální interakce prostřednictvím úsměvu, doteku a objetí. 	S O Z	
1.2 Učitel si uvědomuje, že mezi dětmi existují výrazné rozdíly ve způsobech a tempu růstu, myšlení, jazyka a sociálních dovedností v důsledku individuálních rozdílů a kulturních vlivů. <ul style="list-style-type: none"> Učitel slouží jako facilitátor, podporuje individuální růst každé dítěte s ohledem na jeho vývojovou úroveň. S dětmi různých ras, etnického původu, náboženského vyznání, rodinného zázemí, socio-ekonomické úrovně, kultur a obou pohlaví jedná rovnoprávně, s úctou a ohledem. Zajišťuje dětem stejnou příležitost k účasti na všech aktivitách. Uznává individuální potřeby dětí včetně dětí s postižením a vychází jim vstříc prostřednictvím vytváření a uzpůsobování vzdělávací zkušenosti. 	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

1. Individualizace		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Na základě svých znalostí o vývoji dítěte a svého vztahu s dětmi a jejich rodinami se učitel snaží o docenění rozmanitosti každé třídy a vychází vstříc individuálním potřebám a potenciálu každého dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
1.3 Učitel se seznamuje s historií, hodnotami a charakteristikami rodin, jejichž děti má ve své péči. <ul style="list-style-type: none"> Hovoří s jednotlivými dětmi o lidech, místech a věcech, které pro ně mají význam, a poskytuje jim příležitost ke sdílení jejich myšlenek s ostatními dětmi. Uznává a podporuje přispění etnických skupin, zejména skupin zastoupených dětmi ve třídě. Využívá materiálů a vybavení, které odrážejí rozmanitost dětí a rodin zastoupených ve třídě. 	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

2. Učební prostředí		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel se snaží přispívat k vytvoření atmosféry, pro kterou je typická péče, inkluze a podnětnost, prostřednictvím budování prostředí, jež co možná nejvíce podporuje odhodlání dětí pustit se do náročných úkolů, uplatňování demokratických principů a samostatnou i skupinovou práci.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
2.1 Učitel si je vědom vlivu okolního prostředí na vývoj dítěte. <ul style="list-style-type: none"> • Zavádí centra aktivit, která dětem umožňují pohybovat se bezpečně po třídě a vybízejí je ke svobodné volbě a aktivnímu učení. • Zajistí dětem individuální prostory pro uchovávání osobních věcí. • Předkládá dětem vývojově přiměřené materiály, které odrážejí rozmanitost ras, pohlaví a věku a které mohou být upraveny pro využití všemi dětmi. • Podporuje hru, experimentování a zkoumání za pomoci víceúčelových materiálů "otevřených" k dotváření. • Přitažlivě vystavuje dětské práce v úrovni jejich očí ve třídě i na nástěnkách určených také ostatním. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Upravuje prostor (je-li třeba), aby vyšel vstříc potřebám různých věkových skupin a/nebo jednotlivých dětí. 	S O Z	
2.2 Učitel prostřednictvím osobního příkladu podporuje děti a nabízí jim možnosti pro utváření a uplatňování demokratických hodnot. <ul style="list-style-type: none"> • Učitel svým příkladem ukazuje vcítění a pozitivní způsoby komunikace, s důrazem na konstruktivní přístup k řešení problémů. • Zapojuje děti do ustanovení jasných očekávání, které se týkají chování a účasti v třídních aktivitách prostřednictvím vytvoření třídních pravidel a vyvození případných postihů. • Respektuje myšlenky a úsudek každého dítěte. • Je osobním příkladem a podporuje pozitivní interakce mezi učitelem a dětmi, mezi dětmi navzájem a mezi učitelem a ostatními pedagogickými pracovníky. • Rozpoznává a vytváří pro děti příležitosti, aby si mohly volit (činnosti, věci apod). <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jasně sděluje svá očekávání, myšlenky a cíle. 	S O Z	
Jméno třídy _____ Pozorovatel _____ Datum _____		
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

2. Učební prostředí		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel se snaží přispívat k vytvoření atmosféry, pro kterou je typická péče, inkluze a podnětnost, prostřednictvím budování prostředí, jež co možná nejvíce podporuje odhodlání dětí pustit se do náročných úkolů, uplatňování demokratických principů a samostatnou i skupinovou práci.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
2.3 Učitel napomáhá kooperativnímu učení a posiluje schopnost dětí samostatně se učit. <ul style="list-style-type: none"> • Uplatňuje principy rovnosti a spravedlnosti při dělení dětí do skupin, přičemž bere ohled na způsobilost, úsilí a výkon. • Uspořádá nábytek tak, aby děti mohly pracovat samostatně, v malých hloučkách či ve velké skupině. • Vytváří situace, kdy děti spolupracují, střídají se a navzájem si pomáhají tak, aby dosáhly pozitivního výsledku. • Podporuje rozvoj samostatnosti dětí tím, že jim poskytuje časový prostor i materiály pro zvolení vlastních činností. 	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

3. Zapojení rodiny		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasné pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel buduje partnerství s rodinou, aby zajistil optimální podmínky pro vzdělávání a rozvoj dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
3.1 Učitel vítá účast rodičů a členů rodiny ve vzdělávacím procesu. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Vyvěšené nápisy vítající rodiny ve škole. ▪ K dispozici jsou písemné informace určené rodičům, které slouží jako vodítko pro jejich aktivní účast. 	S O Z	
3.2 Učitel je v pravidelném kontaktu s rodiči a rodinami s cílem podpořit vzdělávací proces dítěte. <ul style="list-style-type: none"> • Vítá rodiče a seznamuje je s filozofií, cíli, metodologií a organizačním pojetím programu prostřednictvím písemných materiálů a dnů otevřených dveří. • Zdraví se s rodiči při ranním přebírání dítěte a při jeho odpoledním předávání. • Řídí formální setkání rodičů a učitelů, kde se hovoří o pokrocích dítěte, jeho úspěších a obtížích, a vybízí rodiče ke sdílení jejich očekávání, cílů, obav a potřeb. • Navštěvuje děti a jejich rodiny v jejich domácím prostředí. (U mladších dětí.) • Zpracovává písemné zprávy o pokrocích dítěte. • Vytváří každému dítěti portfolio, které obsahuje písemné informace a ukázky prací dítěte. • Píše krátké zprávy o dítěti do záznamníků, které slouží k průběžnému informování o dítěti a vzájemné komunikaci mezi rodinou a školou. Telefonuje rodičům, aby jim sdělil informace týkající se každodenního dění a změn tělesného či emočního stavu dítěte. 	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____

3. Zapojení rodiny		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel buduje partnerství s rodinou, aby zajistil optimální podmínky pro vzdělávání a rozvoj dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
3.3 Učitel shromažďuje informace o zájmech členů rodiny, jejich koníčcích i povoláních a vybízí je, aby se různými způsoby zapojili do školního vzdělávání svých dětí. <ul style="list-style-type: none"> • Informuje rodiče dětí o dění ve třídě/škole prostřednictvím rozmanitých písemných materiálů (např. školní zpravodaj, třídní časopisy, informační letáky, osobní pozvánky). • Vybízí členy rodiny, aby pro děti organizovali výlety, návštěv, exkurze, sportovní akce, divadelní představení, tábory a akce v době prázdnin. 	S O Z	
3.4 Učitel sdílí odpovědnost s rodinami při rozhodování týkajícím se vzdělávání dětí. <ul style="list-style-type: none"> • Hovoří s rodiči o metodách podpory zázemí dítěte a jeho vývoji, včetně kulturních vlivů, s cílem zajistit dítěti individuální přístup. • Sdílí informace o vývoji dítěte a učení, kterých mohou rodiče využít doma. • Poskytuje zdroje informací, kterých mohou rodiče využít pro rozšíření a doplnění třídních učebních aktivit. 	S O Z	
3.5 Učitel vytváří pro rodiče příležitosti k učení a sdílení poznatků o výchově, vývoji dítěte a vzdělávání.	S O Z	
Jméno třídy _____		Pozorovatel _____
		Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

3. Zapojení rodiny		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel buduje partnerství s rodinou, aby zajistil optimální podmínky pro vzdělávání a rozvoj dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
3.6 Učitel pomáhá rodinám v získání podpory a služeb pro jejich děti. <ul style="list-style-type: none"> Podporuje rodiče v zasazování se o práva svých dětí. Snaží se vytvořit kontakty s důležitými institucemi v komunitě s cílem získání materiálních a finančních zdrojů a odborné podpory pro děti a jejich rodiny. Pomáhá rodinám při zapojování ostatních rodičů a vytváření sítí za účelem sdílení informací a podpory. 	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

4. Techniky smysluplného učení		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel navrhuje a uplatňuje nejrůznější strategie, aby podpořil porozumění obsahům učiva a vybídl děti k tvořivosti, inovacím, zvědavosti, sociální kooperaci a zkoumání v rámci jedné i více disciplín.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
<p>4.1 Učitel uznává potřebnost rozmanitých výukových přístupů, jejichž účelem je vyjít vstříc různým učebním stylům, temperamentům a osobnostem jednotlivých dětí.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upravuje materiály a výukový přístup, tak aby zohlednil individuální potřeby, zájmy a odlišnosti dětí. • Umožňuje jednotlivým dětem, aby si v rámci třídy mohly vybírat (činnosti, věci apod.) a plánovat, čeho chtějí daný den dosáhnout. 	S O Z	
<p>4.2 Učitel využívá aktivit kooperativního učení, aby umožnil dětem dosáhnout vyšší úrovně porozumění, rozvíjet jejich mezilidské dovednosti a udržovat mezi vrstevníky atmosféru spolupráce.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dává dětem zodpovědnost pracovat společně a řešit problémy, aby dosáhly společného cíle. • Vytváří situace, v nichž se děti učí vzájemnému respektu, naslouchání, umění "čekat až na ně přijde řada a sdílení materiálů. • Organizuje výuku v různých seskupeních (dvojice, menší či velké skupiny) tak, aby umožnila dětem dívat se na problém z různých úhlů pohledů, sdílet poznatky, myšlenky a názory. 	S O Z	
Jméno třídy _____ Pozorovatel _____ Datum _____		
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

4. Techniky smysluplného učení		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel navrhuje a uplatňuje nejrůznější strategie, aby podpořil porozumění obsahům učiva a vybídl děti k tvořivosti, inovacím, zvědavosti, sociální kooperaci a zkoumání v rámci jedné i více disciplín.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
4.3 Učitel nabízí nejrůznější vývojově přiměřené aktivity, zážitky a materiály, zvolené tak, aby v dětech vyvolaly snahu o aktivní a smysluplné učení a splnily následující cíle. <ul style="list-style-type: none"> • Posilovat pozitivní sebepojetí a sebevědomí dítěte, jeho citovou pohodu. • Rozvíjet sociální dovednosti a vědomosti dětí. • Podporovat děti v myšlení, argumentování, kladení otázek, experimentování. • Podněcovat u dětí rozvoj jazyka a gramotnosti. • Podporovat tělesný rozvoj a motorické dovednosti dětí. 	S O Z	
4.4 Učitel doceňuje a vytváří ve třídě příležitosti pro neformální učení během přestávek, úklidu, "služeb" ve třídě apod. <ul style="list-style-type: none"> • Ve třídě je vyvěšen rozpis služeb. 	S O Z	
4.5 Učitel prostřednictvím integrované tematické výuky pomáhá dětem uvědomit si souvislosti mezi osvojovanými obsahy učiva (tím, co se děti učí ve škole) a každodenním životem.	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

5. Plánování a evaluace		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel vytváří plány, které se řídí národními standardy, programovými cíli a individuálními potřebami dětí a uplatňuje systematický přístup pro sledování a posuzování pokroku každého dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
<p>5.1 Učitel uznává důležitost promyšleného a dlouhodobého plánování.</p> <ul style="list-style-type: none"> Vytváří plány vycházející z celostního přístupu k dítěti, které současně zohledňují tělesné, kognitivní, sociální a emoční aspekty dítěte i jeho jazykovou gramotnost. Připravují tematické jednotky a projekty a určují základní obsahy učiva, myšlenky a dovednosti, které si mají děti osvojit. Plán by měl zahrnovat například otázky: <ul style="list-style-type: none"> Jak bude probíhat první návštěva dětí ve škole? Jak budou ustanovena pravidla? Jakým způsobem budou přispívat rodiny? Jak budou vypadat oslavy zvláštních událostí a svátků? Které vývojové mezníky budou pokryty? 	S O Z	
<p>5.2 Učitel, často ve spolupráci s kolegy, vytváří krátkodobé učební a projektové plány.</p> <ul style="list-style-type: none"> Do denního rozvrhu zahrnuje nejrůznější aktivity s ohledem na rozmanitost učebních stylů a schopností dětí. Zajišťuje vyváženost mezi tichými a činnými aktivitami, činnostmi uvnitř i venku a strukturovaným i nestrukturovaným učením. <ul style="list-style-type: none"> Upravuje plánované činnosti nebo denní režim podle neočekávaných změn prostředí či rozvrhu a/nebo specifických potřeb jednotlivých dětí. 	S O Z	
Jméno třídy _____ Pozorovatel _____		Datum _____

5. Plánování a evaluace		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel vytváří plány, které se řídí národními standardy, programovými cíli a individuálními potřebami dětí a uplatňuje systematický přístup pro sledování a posuzování pokroku každého dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
<p>5.3 Učitel zapojuje do plánovacího procesu děti, rodiny i další odborníky.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Využívá zájmů dětí jako vodítka pro prezentaci obsahů učiva smysluplným způsobem. • V plánování zohledňuje specifické zájmy rodiny, pedagogických pracovníků a dalších členů komunity, aby zajistila rozmanitost učebního prostředí. • Při plánování využívá úvah dětí nad jejich pracemi, znalostmi a zážitky. 	S O Z	
<p>5.4 Učitel využívá nejrůznějších evaluačních strategií, přičemž se vyhýbá předpojatosti a stereotypům.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Shromažďuje zdroje informací (např. historky, vyprávění, seznamy ověřující realizaci individuálních plánů a rozhovory se dětmi), které se vážou k tomu, jak děti tráví volný čas, pracují s materiály, využívají jazyk, řeší problémy, komunikují, spolupracují. • Sbírá ukázky písemných a výtvarných prací dětí, magnetofonové záznamy hlasitého čtení, diktované příběhy, osobní záznamy z četby a záznamy o účasti skupiny v projektech. 	S O Z	
Jméno třídy _____ Pozorovatel _____ Datum _____		
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

5. Plánování a evaluace		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel vytváří plány, které se řídí národními standardy, programovými cíli a individuálními potřebami dětí a uplatňuje systematický přístup pro sledování a posuzování pokroku každého dítěte.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
5. 5 Učitel vybízí děti ke zdokonalování jejich dovedností v posuzování vlastní práce i práce spolužáků. <ul style="list-style-type: none"> • Žádá děti o příspěvní do diskuse i přijetí komentářů týkajících se jejich práce. • Umožňuje dětem vybrat si práci a vysvětlit jejich volbu. ▪ Podporuje schopnost dětí kritického naslouchání během diskusí a ústních prezentací 	S O Z	
5.6 Učitel analyzuje shromážděné informace individuálně či v týmu, aby posoudil a naplánoval další kroky individuálního rozvoje dítěte.	S O Z	
5.7. Učitel sdílí s rodiči informace týkající se pokroků dítěte a společně s nimi se snaží dobrat řešení případných stávajících obav a stanovit krátkodobé a dlouhodobé cíle.	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

6. Profesionální rozvoj		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasné pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel pravidelně hodnotí a zvyšuje kvalitu a efektivitu své práce a spolupracuje s kolegy na dalším zlepšování programů a metod zaměřených na děti a jejich rodiny.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
6.1 Učitel průběžně reflektuje, posuzuje a hodnotí efektivitu svých metod. <ul style="list-style-type: none"> • Přezkoumává silné i slabé stránky svých výukových metod a podle potřeby vytváří plán dalšího zlepšování. • Hodnotí výsledky své práce a systematicky se snaží o získávání informací z nejrůznějších zdrojů (evaluační údaje dětí, kolegové, supervizoři, vedení školy, rodiče i děti). ▪ Vítá nové myšlenky a experimentálně je využívá při plánování výukových strategií. 	S O Z	
6.2 Učitel využívá veškerých dostupných zdrojů s cílem pochopit a docenit každého z dětí, které vyučuje.	S O Z	
6.3 Učitel uznává důležitost aktivního úsilí o průběžný profesionální růst a rozvoj v rámci celoživotního vzdělávání. <ul style="list-style-type: none"> • Využívá odborné literatury, různých organizací, informačních zdrojů a dalších příležitostí pro získání nových poznatků. • Sleduje aktuální vývoj v pedagogické sféře a v oblasti vývoje osnov, který má vliv na podobu kurikula. 	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

6. Profesionální rozvoj		Hodnotící škála S: Soustavně pozorovatelný O: Občasně pozorovatelný Z: Zřídka pozorovatelný Zakroužkujte odpovídající písmeno níže.
Učitel pravidelně hodnotí a zvyšuje kvalitu a efektivitu své práce a spolupracuje s kolegy na dalším zlepšování programů a metod zaměřených na děti a jejich rodiny.		
Seznam ukazatelů kvality	Hodnocení	Poznámky (Poznámky označte číslem odpovídajícím danému ukazateli)
6.4 Učitel se pravidelně podílí na týmové práci s cílem přispět k celkové kvalitě výuky. <ul style="list-style-type: none"> Otevřeně poskytuje a přijímá vzájemnou podporu, rady, zpětnou vazbu a kritiku. Respektuje individuální příspěvní ostatních členů učitelského sboru. Je efektivním článkem týmu, který usiluje o dosažení společného cíle, např. při plánování tematických jednotek či vytváření individuálního vzdělávacího plánu. 	S O Z	
Jméno třídy _____	Pozorovatel _____	Datum _____
Step by Step ČR, o.s. www.sbscr.cz , © 2002 by the International Step by Step Association		

Slovník pojmů

akční plán – program dané školy, jehož cílem je zlepšení dosažené úrovně žáků. Zahrnuje analýzu relevantních údajů, určení potřeb, jasných cílů, úkolů, rolí a kompetencí.

autentické hodnocení – proces sběru potvrzujících důkazů a dokumentace učebních výsledků a růstu žáka způsobem, který se co možná nejvíce přibližuje "reálnému životu" (např. zkoušky v autoškolě, prezentace "reálného" problému u tabule). Při měření růstu a pokroku se upřednostňuje porovnání práce žáka s jeho předchozími výsledky před porovnáváním výsledků žáků navzájem. Autentické hodnocení se zakládá na skutečných aktivitách dítěte v nejrůznějších kontextech v časovém odstupu během celého školního roku. Autentický styl práce představuje využití, nikoli pouhé osvojení znalostí a dovedností žákem. Autentické hodnocení také zapojuje žáka do činnosti a odráží nejlepší výukové aktivity.

data – údaje a záznamy formálních i neformálních pozorování, zážitků a událostí. Data představují fakta a číselné údaje, na jejichž základě lze učinit závěry. Data se stávají informacemi v případě, že jsou využity při plánování či rozhodování.

dlouhodobý – představuje činnost probíhající během delšího časového úseku, která po několikerech revizích ústí v rozpracování či vytvoření konečného návrhu. Dlouhodobý přístup vyžaduje řešení problémů, kde je hlavním úkolem rozkrytí problému či okolností.

evaluate – posouzení týkající se kvality, hodnoty či hodnotnosti odezvy, produktu či dosažené úrovně založené na stanovených kritériích. Evaluace se zpravidla zakládá na několika zdrojích informací zároveň. Termíny "posouzení" a "evaluate" se zhusta používají ve stejném významu.

evaluace třídy – průběžné hodnocení, které je relevantní pro bezprostřední učení. Evaluace třídy je zakotvena v učebních a vyučovacích aktivitách a představuje nedílnou součást výuky.

evaluace vzhledem k normě – hodnocení navržené pro porovnávání výkonu jednotlivého žáka nebo skupiny žáků s jinou skupinou žáků prostřednictvím rozložení dosažené úrovně na normální křivce, kde ne všichni žáci mohou dosáhnout nejvyšší požadované úrovně. Příklad: Ovládala psaní na stroji lépe než 80% jejích spolužáků. Tento typ hodnocení často kontrastuje s evaluací vzhledem ke kritériím.

evaluace vzhledem ke kritériím – hodnocení, které porovnává dosaženou úroveň žáka s popisem požadované úrovně.

evaluační plán – výběr možností pro hodnocení učebních výsledků žáka ve vztahu k vytyčeným standardům a kritériím.

ilustrační příklad – skutečný příklad práce žáka, který poskytuje interpretaci standardu dosažené úrovně vzhledem k věku, ročníku či úrovni vývoje. Ilustračním příkladem mohou být ukázky žákovských prací, které představují výbornou či přiměřenou úroveň. Ilustrační příklad také zahrnuje dosažitelné cíle pro různé ročníky či věkovou úroveň.

kritéria – charakteristiky standardů určené k posouzení práce žáků. V kombinaci se škálovým popisem a popisem dosažené úrovně se stávají tzv. sadou kritérií či hodnotícím vodítkem pro účely evaluace. Hodnotící vodítka jsou ztělesněním a vyjádřením kritérií. Například kritéria dobrého čtení mohou zahrnovat charakteristiky jako plynost, flexibilita, nacházení spojitostí v rámci textu i mezi texty a souvislostí s osobní zkušeností. Tato kritéria budou vyjádřena tzv. sadami kritérií, které se využívají pro určení úrovně zvládnutí či pro hodnotící vodítka.

otevřené otázky (úkoly) – úloha, pro kterou neexistuje pouze jediné správné řešení. Otevřených otázek se využívá pro zjišťování, jak žáci využívají svých znalostí, jak jsou schopni předvést dovednost či postup, vyjádřit porozumění, či jak jsou schopni aplikovat znalosti v novém kontextu.

platnost – měřítko toho, zda evaluace skutečně měří to, co má být měřeno. Například, platná evaluace řešení matematické úlohy by obnášela měření schopnosti žáka vyřešit úlohu a nikoli schopnosti úlohu přečíst.

portfolio – cílevědomě utvářená, jednotná kolekce prací žáka, která vykazuje úsilí, pokrok či úspěšnost v jedné či více oblastech. Její užitečnost pro výuku a evaluaci se zvýší, vybírají-li práce do svých portfolií sami žáci. Je odporovaná sebereflexe; kritéria úspěšnosti jsou jasně dána.

posouzení – proces kvantifikace, popisu a sběru dat a poskytování zpětné vazby týkající se dosažené úrovně. Výsledky evaluace se využívají pro určování výukových metod, které je třeba zlepšit, pro ujasnění zaměření profesionálního rozvoje učitelů a za účelem nabídnutí nových či odlišných výukových metod žákům.

handicap – (definice dítěte s postiženími) dítě, které zaznamenává vývojová opoždění změřená pomocí náležitých diagnostických nástrojů a postupů v jedné nebo několika následujících oblastech: tělesný vývoj, kognitivní vývoj, komunikační vývoj, sociální či emocionální vývoj nebo adaptační vývoj.

pozorování výkonu – přímé pozorování a posuzování výkonu či hmatatelného výsledku žáka. Kvalitní pozorování výkonu zahrnuje předem stanovení kritéria požadované úrovně. Při evaluaci, která vychází ze standardů, se kritéria přebírají přímo ze standardů.

požadovaná úroveň – stanovená úroveň úspěšnosti, kvality výkonu či míra zvládnutí vzhledem ke standardu. Stanovení probíhá na základě opakovaných případů. Požadovaná úroveň je zpravidla určena skupinou odborníků na základě standardu, údajů o dosahované úrovni žáků, znalosti toho, čeho jsou žáci schopni a zamýšleném využití výsledků.

propojení – míra přímé provázanosti standardů, místního kurikula, výukových materiálů, výukových metod a evaluace.

předpojatost – případ užití jazyka, postupu či struktury, které: mají odlišný význam / jsou citově zabarvené / posilují stereotypní smýšlení týkající se různých ras, pohlaví, etnicity, věku, sexuální orientace, fyzického či mentálního stavu. (bias, angl.)

příležitosti k učení – doporučené metody, které podporují všechny žáky v dosažení požadované úrovně. Týkají se přístupu, výuky, evaluace, propojení a nejlepších vzdělávacích

strategií. Představují oblasti, které může ovlivnit učitel, a jsou podpořeny současným výzkumem a nejlepšími možnými metodami.

sada kritérií – stanovený soubor parametrů pro bodování či škálování výkonu žáků při plnění daného úkolu. Kvalitní sady kritérií se sestávají ze stálé (např. čtyřbodové) hodnotící škály, souboru jasně vymezených kritérií, popisu výkonu pro všechny body škály pro každé kritérium a vzorových příkladů/ukázek, které ilustrují různé dosažené úrovně.

spolehlivost – míra spolehlivosti evaluace a jednotnosti jejích výsledků. Spolehlivost ukazuje, zda bodové výsledky získané různými hodnotiteli, výsledky získané během určité doby a při hodnocení různých výsledků měří tutéž hodnotu. Evaluace je považována za spolehlivou do té míry, kdy stejná odezva získává stejný počet bodů bez ohledu na to, kdy hodnocení probíhá, či kdo je provádí. Pro stanovení spolehlivosti jsou relevantní zejména následující témata:

- Kritéria jsou jasná, nepřekrývají se a vycházejí přímo ze standardů.
- Škála, která jasně rozlišuje mezi úrovněmi.
- Popisy požadovaných úrovní jsou specifické, pozorovatelné a lze je dokumentovat.
- Modelové ukázky prací žáků, které ilustrují dosaženou úroveň.
- Důkaz konzistentního posuzování všech dětí v dlouhodobém horizontu i mezi žáky navzájem.

ukazatel – měřítko, které vyjadřuje dosaženou úroveň vzhledem ke standardům a dalším aspektům vzdělávacího systému. Definice daného ukazatele musí být společná, všeobecně odsouhlasená a konzistentní, k dispozici musí být orientační bod či standard, prostřednictvím kterého se dosažená úroveň posuzuje. Ukazatel musí splňovat technické kvalitativní standardy tak, aby měřil to, co má být měřeno (platnost) a zajistil konzistentnost měření (spolehlivost).

uzavřené otázky (úkoly) – otázky, na které existuje pouze jediná správná odpověď. Uzavřené otázky by měly být využívány pouze pro hodnocení specifických znalostí či informací, které si žáci osvojili.

všichni žáci (všechny děti) – populace, pro kterou lze uplatnit Standardy. Malé procento žáků nemusí dosáhnout úrovně Standardů v důsledku závažnosti svého postižení (např. vážně postižený středoškolský student, jehož úroveň znalostí a dovedností odpovídá předškolní úrovni). Uzpůsobení v případě těchto žáků by se měla přímo týkat jejich individuálního výukového programu v duchu a kontextu záměru standardů. Definice pojmu "všichni žáci" zahrnuje následující charakteristiky:

- Žáci, kterým byl znemožněn jakýkoli přístup ke vzdělávacím příležitostem i ti, kterým znemožněn nebyl.
- Žáci ženského i mužského pohlaví.
- Žáci z menšinové i z rasové či etnicky většinové společnosti.
- Socioekonomicky znevýhodnění žáci i žáci zvyhodnění.
- Neúspěšní i úspěšní žáci. (Přejato z materiálu Národní rady učitelů matematiky, 1989)

zvládnutí – ovládnutí či předvedení očekávaného stupně znalostí či dovedností v dané oblasti.

Příloha A

Mezinárodní asociace Step by Step

Kdo jsme

Mezinárodní asociace Step by Step (ISSA) je nevládní členská organizace založená v Nizozemí v roce 1999 s cílem podporovat demokratické principy a posilovat zapojení rodičů a komunity do vzdělávání v raném věku. ISSA má vizi otevřené společnosti, kde celá komunita napomáhá dětem v naplnění jejich potenciálu a kde se děti aktivně podílejí na vzdělávacím procesu.

ISSA sdružuje odborné kapacity nezávislých organizací zabývajících se vzděláváním věkové skupiny 3-12 let ve vlivné síti, která se snaží šířit myšlenku na dítě a rodinu zaměřené pedagogiky a zasazovat se o rovné příležitosti pro všechny děti.

V síti ISSA je zapojeno přes 150 000 pedagogických pracovníků z předškolních zařízení a základních škol, vychovatelů, rodičů, ředitelů škol, psychologů, komunity a úředníků na místní i celostátní úrovni. Našich programů se v současnosti účastní přes milión dětí a jejich rodičů.

Co děláme

Spolupráce členů ISSA spočívá v následujících principech:

Zasazování se o vzdělávací politiku, která zaručí všem dětem bez ohledu na pohlaví, rasu, náboženské vyznání, národnost či schopnosti, aby měly příležitost k naplnění svého potenciálu. ISSA prosazuje právo všech dětí na kvalitní vzdělání a oslovuje také děti z menšinových skupin, děti s postiženími, romské děti, děti z uprchlických rodin a děti z materiálně slabých rodin.

Angažovanost v projektech zaměřených na systémové školské reformy, které pracují na principu "odzdola" s cílem dosáhnout trvalé reformy vzdělávací politiky. ISSA poskytuje semináře a technickou podporu učitelům a dalším pedagogickým pracovníkům, rodičům a komunitám, institucím zabývajícím se vzděláváním pedagogických pracovníků a odpovědným pracovníkům státní správy.

Vytváření nových publikací a modulů pro učitele a standardů pro vzdělávání v raném věku, zajišťování kvalitních vzdělávacích akcí a podpora výzkumu. ISSA nabízí semináře a poradenské služby a zapůjčuje materiály určené učitelům, rodičům, komunitám, institucím zabývajícím se vzděláváním pedagogických pracovníků a odpovědným pracovníkům státní správy.

Implementace národních, regionálních a mezinárodních projektů prostřednictvím naší sítě ve spolupráci s ostatními organizacemi.

Slouží jako fórum pro pedagogické pracovníky pro raný věk, experty a odpovědné pracovníky státní správy. ISSA poskytuje příležitost ke sdílení informací a zkušeností prostřednictvím našich publikací, našeho časopisu "Educating Children for Democracy" (Vzdělávání dětí k demokracii), našich webových stránek a akcí pořádaných ISSA.

Kde naše činnosti probíhají

ISSA byla založena nevládními organizacemi, které se zabývají implementací programů Step by Step (v ČR program Začít spolu), projekty reforem vzdělávání v raném věku určenými zejména zemím, které se potýkají s přechodem k demokratické společnosti. Program Step by Step iniciovala v roce 1994 organizace Soros Foundation Networks. Členské organizace ISSA sídlí ve 27 zemích Střední a Východní Evropy, Společenství nezávislých států, Pobaltských republikách, Mongolsku a na Haiti.

Koordinační kancelář a síť členů z jednotlivých zemí nabízí jak odborné kapacity, tak infrastrukturu pro implementaci projektů zaměřených vzdělávání v raném věku ve spolupráci s dalšími partnery na republikové, regionální i mezinárodní úrovni. ISSA také podporuje mezikulturní spolupráci na poli vzdělávání v raném věku.

Stejně jako mezinárodně uznávaný program Step by Step nabízí ISSA svoji filozofii, programy a činnosti s cílem prospět dětem, jejich rodinám a komunitám po celém světě.

Připojte se k nám

ISSA vítá členské přihlášky od jednotlivců a organizací, které sdílejí naši vizi. Podrobnější informace o našich programech, členství, vzdělávacích akcích a publikacích a modulech lze získat na našich webových stránkách www.issa.nl či na požádání e-mailem na adrese info@issa.nl.

Koordinační kanceláře

International Step by Step Association

400 West 59th Street
New York, NY 10019
U.S.A.
Tel.: 1 (212) 547-6918
Fax: 1 (212) 548-4610

International Step by Step Association

Rakoczi ut 22 IV./24
H-1072 Budapest
Hungary
Tel.: (361) 266-3463
Fax: (361) 344-5947

KvK Amsterdam 34113137

P.O. Box 10018
1001 EA Amsterdam
The Netherlands

Příloha B

Publikace a moduly zaměřené na vzdělávání v raném věku

Podpůrné materiály na tomto seznamu jsou dostupné v jazycích většiny zemí Střední a Východní Evropy, Společenství nezávislých států, Pobaltských republik, mongolštině a kreolštině. K dispozici jsou též mezinárodní lektori včetně lektorů ze zmíněných regionů pro vzdělávací akce s uvedenou tematikou.

Semináře zaměřené na profesionální rozvoj učitelů

Kursy v délce jednoho semestru a příslušné publikace připravují učitele věkové skupiny 3- 12 let pro využití přístupu zaměřeného na dítě. Program Začít spolu organizuje semináře pro lektory z pedagogických fakult a středisek dalšího vzdělávání učitelů s cílem zavádět tuto filozofii a metody zaměřené na dítě a nabídnout školení v navrhování interaktivních výukových metod určených dospělým. Materiály jsou s úspěchem využívány na fakultách i pedagogických centrech jako zdroje informací při vytváření nových kurikulí. Více informací naleznete na www.sbscr.cz.

Metodologie

Tyto podpůrné materiály pro vychovatele, rodiče a další pracovníky v oboru vzdělávání věkové skupiny 3-12 let nabízejí možnosti, jak prakticky zavádět přístup orientovaný na dítě do programů určených dětem raného věku. Cizojazyčná vydání byla upravena odborníky, aby odpovídala místním podmínkám jednotlivých zemí zapojených do programu Step by Step (v ČR Začít spolu). Vzdělávací moduly (viz níže) naleznete na www.sbscr.cz nebo kontaktujte kancelář SbS ČR, o.s.

Vzdělávací materiály

Vzdělávací moduly, které doplňují výše uvedené metodologie, upravili odborníci z programu Step by Step (v ČR Začít spolu) tak, aby odpovídaly podmínkám jednotlivých zemí.

Příloha C

Členské organizace v ISSA oprávněné k akreditaci programů Step by Step a zúčastněných pedagogických pracovníků

Albánie

Albania Education Project "Step by Step" Program
Adresa: Rruga Themistokli
Germengi Nr. 3/1
Tirane 42000, Albania
Kontaktní osoba: Gerda Tefiku
E-mail: gtefiku@aedp.soros.al
Tel.: (355) 42-277-31
Fax: (355) 42-305-06

Arménie

Step by Step Benvolent Foundation
Adresa: Giulbenkyan St. 31, apt. 20
375033 Yerevan, Armenia
Kontaktní osoba: Ruzanna Tsarukyan
E-mail: ruzanna@sbs.osi.am
Tel./Fax: (3741) 22-69-96, 22-04-42

Azerbajdžán

Open Society Institute – Assistance Foundation Azerbaijan
Step by Step Program
Adresa: Khagani str. 1
370000 baku, Azerbaijan
Kontaktní osoba: Ulvia Mikailova
E-mail: umikajlova@osi-az.org
Tel.: (99412) 93 69 33 nebo 93 69 10
Fax: (99421) 93 69 34

Bělorusko

Belorussian Parents' and Teachers' League Step by Step
Adresa: 16-228 Korolia Str.
220004 Minsk, Belarus
Kontaktní osoba: Irina Lapitskaya
E-mail: stbyst@open.by
Tel.: (375-17) 2291984, 17-2064817
Fax: (375-17) 2064817

Bosna a Hercegovina

Center for Educationla Inicatives Step by step
Adresa: Josipa Vancasa 25 Vrtic
"Slavuj"
71000 Sarajevo
Bosnia and Herzegovina
Kontaktní osoba: radmila Rangelov-Jusovic
E-mail: step@soros.org.ba
Tel./Fax: (387-33) 667-673

Bulharsko

Step by Step Program Foundation/Bulgaria
Adresa: 14 Batcho Kiro str.
1000 Sofia, Bulgaria
Kontaktní osoba: Emil Buzov
E-mail: emil.step@bitex.com

Tel.: (359-2) 9805712, 9804942, 9806508
Fax: (359-2) 9806508

Černá Hora

Open society Institute Montenegro
Step by Step Program
Adresa: Njegoseva 26
81000 Podgorica, Montenegro
Kontaktní osoba: Saša Milić
E-mail: smilic@osim.cg.yu
Tel.: (381 81) 22 50 66
Fax: (381 81) 22 50 88

Česká republika

Step by Step Česká republika
Adresa: Step by Step Česká republika
Učňovská 100, 190 00 Praha 9
Kontaktní osoba: Václav Šneberger
E-mail: vaclav.sneberger@sbscr.cz
Tel./Fax: (02) 66 10 62 60
www.sbscr.cz

Estonsko

Hea Algus
Adresa: veski Str. 42
50409 Tartu, Estonia
Kontaktní osoba: Ivar Märnamaa
E-mail: step@kodu.ee
Tel./Fax: (372) 7 421 165

Gruzie

Open Society Georgia Foundation
Step by Step Program
Adresa: 10-a Cholvelidze str.
380008 Tbilisi, Georgia
Kontaktní osoba: Eteri Gvinea
E-mail: eteri@mga.osgf.ge
Tel.: (995-32) 25-34-82
Fax: (995-32) 29-10-52

Haiti

FOKAL
Step by Step Program
Adresa: 7 rue de Marguerites
Turgeau, B..P. 2720
Port-au-Prince, Haiti, W.I.
Kontaktní osoba: Evelyn Margron
E-mail: emfokal@hainet.net
Tel./Fax: (509) 245-0008, 245-1807

Chorvatsko

Parent Asociation-Step by Step
Adresa: Gotovceva 1

10 00 Zagreb, Croatia
Kontaktní osoba: Mira Kunstek
E-mail: kunstek@attglobal.net
Tel.: (3851) 4550-804
Fax: (3851) 4553-195

Jugoslávie

Centre for Interactive Pedagogy
Adresa: Svetogorska street 47
V floor/apt. 14
1000 Belgrade, Yugoslavia
Kontaktní osoba: Tatiana Pavlovski
E-mail: ciip@sezampro.yu
Tel./Fax: (381 11) 3225-774

Kazachstán

Public Community Soros Educational Step by Step Center
Adresa: Ulitsa Furmanova 117-20
480091 Almaty, Kazakhstan
Kontaktní osoba: Dina Aidzhanova
E-mail: daidzhan@sbs.soros.kz
Tel.: (7-3272) 69-67-33
Fax: (7-3272) 58-13-35

Kosovo

Kosovo Foundation for Open Society
Adresa: Aktash II
Banjlluka 38
3800 Pristina, Kosovo
Kontaktní osoba: Jehona Xhaferi
E-mail: jehona@kfos.org
Tel.: (381) 38 549 116
Fax: (381) 38 549 117

Kyrgyzstán

Center for Educational Activities "Step by step"
Adresa: Logvinenko str. 55
Bishek 720040, Kyrgyzstan
Kontaktní osoba: Gulnur Sultanalieva
E-mail: step@kyrnet.kg
Tel.: (996 312) 54-13-15
Fax: (996 312) 66-34-48

Litva

Center for Innovative Education
Adresa: Jaksto 9
2001 Vilnius, Lithuania
Kontaktní osoba: Regina Sabaliauskiene
E-mail: regina@uic.lt
Tel.: (370 2) 22-13-55
Fax: (370 2) 22-14-19

Lotyšsko

Center for Educational Initiatives
Adresa: Rigas iela 216b
LV-5202 Jekabpils, Latvia
Kontaktní osoba: Zenija Berzina
E-mail: info@iic.lv
Tel.: (371) 52 81131
Fax: (371) 52 81135

Maďarsko

Ec-Pec Foundation
Adresa: Rakoczi ut. 22. IV./24
H-1072 Budapest, Hungary
Kontaktní osoba: Eva Deak
E-mail: lafi@axelero.hu
Tel.: (361) 266-3463
Fax: (361) 344-5947

Makedonie

Association of Citizens "Step by Step"
Adresa: Ul. Partizanski Odredi
72A Mezzanine
91000 Skopje, Macedonia
Kontaktní osoba: Suzana Kirandziska
E-mail: skiran@soros.org.mk
Tel./Fax: (389-2) 377-900

Moldávie

Programul Educationla Pas cu Pas
Adresa: Str. Puskin 16, ap. 3
2012 Chisinau, Moldova
Kontaktní osoba: Cornelia Cincilei
E-mail: hs@moldnet.md
Tel.: (3732) 22-01-12
Fax: (3732) 22-01-13

Mongolsko

Open Society Institute -Mongolia
Step by Step Program
Adresa: Center for Scientific and Technological Information
Room 306, Baga Toiruu-49
Ulaanbaatar, Mongolia
Kontaktní osoba: Enkhbaatar Demchig
E-mail: ebaatar@soros.org.mn
Tel.: (976-11) 313-207
Fax: (976-11) 324-857

Rumunsko

"Step by Step" Center for Education and Professional Development
Adresa: Bl. Burebista nr. 4, bl. D13, sc.4, et.3, ap. 119 sector 3
Bucharest, Romania 71102
Kontaktní osoba: Carmen Lia
E-mail: carmenlia@dnt.ro

Tel.: (401) 323-48-68 nebo 323-79-19
Fax: (401) 322-11-62

Rusko

Russian Foundation for Education "Soobschestvo"
Adresa: Nikolojamskaya 6
109189 Moscow, Russia
Kontaktní osoba: Galina Kozlova
E-mail: gkozlova@osi.ru
Tel./Fax: (7095) 937-49-25

Slovensko

Nadácia Škola Dokorán
Adresa: Dr. Janského 19/16
965 01 Žiar nad Hronom, Slovensko
Kontaktní osoba: Eva Končoková
E-mail: nsd@nsd.sk
Tel./Fax: (421-45) 672 3137 nebo 6716453

Slovinsko

Developmental Research Centre for Educational Initiatives Step by Step
Adresa: gerbiceva 62
1111 Ljubljana, Slovenia
Kontaktní osoba: Tatjana Vonta
E-mail: step.si@siol.net
Tel.: (386 1) 429 20 20
Fax: (386 1) 429 20 25

Spojené státy americké

Open Society Institute
Adresa: 400 W. 59th St, 4th Floor
New York, NY 10019
Kontaktní osoba: Sarah Klaus
E-mail: sklaus@sorosny.org
Tel.: (212) 547-6918
Fax: (212) 548-4610

Ukrajina

Ukrainian Step by Step Foundation
Adresa: Pushkinska Str. 9, Apt. 4
Kyiv-01034, Ukraine
Kontaktní osoba: Natalia Sofiy
E-mail: sofyi@irf.kiev.ua
Tel.: (380-44) 531-1276
Fax: (380-44) 235-1136

